

ИЗ РУКОПИСНЕ ЗАОСТАВШТИНЕ

БЛЕСАК СВЕТА С ВРХА ГРОБЉА

МИСИЈА извршена: понављала је тај пут двадесет осам година заредом, сваког 16. августа у исто време, у истој соби истог хотела, са истим таксијем и истом цвећарком, под јарким сунцем на истом сиромашном гробљу да би ставила букет свежих гладиола на гроб своје мајке. Од тог тренутка није више имала шта да ради све до девет часова наредног јутра, када је кретао трајект за повратак.

Звала се Ана Магдалена Бах, прославила је педесет две године живота и двадесет три сложног брака са човеком кога воли и за кога се удала пре него што је завршила студије књижевности, као девица и без претходних веза. Њен отац је био учитељ музике који је са осамдесет две године и даље био директор Покрајинског конзерваторијума, а мајка чувена учитељица у „монтесори“ школи која је, упркос признањима, до последњег дана одбијала да буде нешто више.

Ана Магдалена је од ње наследила бледуњавост жућкастих очију, ћутљивост и мудрост да прикрије своју праву нарав. Жељу да буде сахрањена на острву саопштила јој је три дана пре смрти. Ана Магдалена је хтела да је испрати, од првог путовања, али нико није мислио да је то паметно, па ни она сама није веровала да ће преживети толику тугу. На прву годишњицу, међутим, отац ју је одвео на острво да би ставили мермерну плочу коју су дуговали гробу. Уплашио ју је прелазак у чамцу са ванбродским мотором који је каснио скоро четири сата, без иједног трена мирног мора. Дивила се плажама од златног песка уз ивицу нетакнуте шуме, громогласној побуни птица и сабласном лету чапљи у рукавцу унутрашњег језера. Али, растужила би је беда села, где су морали да спавају на отвореном, у мрежи која виси између два кокосова дрвета, и број тамнопутих рибара са руком осакаћеном због преране експлозије динамита. Ипак, упркос свему, разумела је мајчину жељу када је видела блештавило света са врха гробља. Тада се зарекла да ће јој носити букет цвећа сваке године, док год је жива.

Август је био најтоплији месец у години и доба великих пљускова, али она је то схватала као своју личну обавезу коју треба да испуни безусловно и увек сама. Био је то једини услов који је поставила супругу пре венчања, а он је био довољно mudar да схвати да је то изван његове моћи.

Тако је Ана Магдалена из године у годину гледала како расту стаклене литице туристичких хотела, прелазила из урођеничких у моторне чамце, а из њих у трајект, и веровала да има разлога да се осећа као најстарији сеоски домородац.

Тог поподнева, по доласку у хотел, легла је на кревет одевена само у чипкасте гаћице и наставила са читањем књиге коју је започела на путовању. Био је то оригинални „Дракула“ Брема Стокера. Увек је била добар читалац. Посвећено је читала оно што је највише волела, а то су кратки романи било ког жанра, као „Лазариљо од Тормеса“, „Старац и море“, „Странац“. Последњих година, уочи пете деценије, уронила је у романе о натприродним моћима.

„Дракула“ је фасцинирао од самог почетка, али тог поподнева се препустила непрекидном шуму вентилатора са спуштеног плафона и заспала са

књигом на грудима. Пробудила се у тами, два сата касније, окупана знојем, зловољна и мртва гладна.

Ово није био изузетак у њеној вишегодишњој рутини. Хотелски бар је био отворен до десет увече и много пута је силазила да поједе нешто пре спавања. Приметила је да има више гостију него обично у ово доба, а конобар није личио на оног од раније. Да би избегла грешке, наручила је тост са шунком и сиром и кафу са млеком. Док су јој доносили јело, схватила је да је окружена истим старијим гостима из времена када је овај хотел био једини, и онима са оскудним средствима, попут ње. Девојчица мулаткиња певала је модерни болеро, а исти онај Агустин Ромер, сада већ стар и слеп, пратио је добро и са љубављу на истом полуконцертном клавиру као на прослави отварања.

Завршила је брзо, преплављена стидом што једе сама, али се осетила боље због музике, која је била лагана и нежна, и девојчице које је знала да пева. Када је дошла себи остала су само три пара за расутим столовима, и тачно испред ње необичан човек кога није приметила кад је ушао. Био је обучен у бело одело, као у време њеног оца, са сребрном косом и мускетарским брковима. На столу му је стајала ракија и полупразна чаша и изгледало је као да је сам на свету.

Клавир је започео Дебисијеву „Месечину“ у одличном аранжману за болеро, а девојчица је запевала са љубављу. Дирнута, Ана Магдалена је затражила цин са ледом и содом, једини алкохол који је себи повремено дозвољавала и који је добро подносила. Научила је да ужива у њему насамо са супругом, веселим и друштвеним пијанцем који је третирао са учтивошћу и саучесништвом тајног љубавника.

Свет се променио после првог гутљаја. Осећала се одлично, распусно, весело, спремна на све и лепша због свете мешавине музике и алкохола. Мислила је да је човек за столом испред ње није видео, али када га је осмотрила други пут, после првог гутљаја цина, ухватила је његов поглед. Зацрвенео се. Она је, заузврат, задржала поглед док је он гледао на џепни сат, нестрпљиво га вратио назад, погледао ка вратима, сипао другу чашу, ошамућен, јер је већ постао свестан да га она нетремице посматра. Тада је погледао право у њу. Насмејала се без уздржавања, а он је поздравио благим климањем главе. Тада је устала, кренула га његовом столу и обратила му се као мушкарац.

– Могу ли вас понудити пићем? Човек се узнемирио.

– Била би ми част – казао је.

– Било би ми довољно и да је задовољство – казала је она.

Још није ни завршила када је села за сто, сипала пиће у његову чашу, а потом у своју. Учинила је то тако спретно и вешто да није успео да јој одузме флашу и спречи је да сипа сама себи. Живели, рекла је. Узвратио је и обоје су попили пиће наискап. Загрцнуо се и снажно закашљао до суза. Извадио је нетакнуту марамицу са мирисом лаванде и погледао је кроз сузе. Ћутали су дуго обоје, док се он није обрисао и повратио глас. Усудила се да га упита:

– Сигурно нико неће доћи?

– Неће – рекао је без размишљања. – Био је у питању посао, али неће доћи.

Са изразом неверице, питала је: Посао? Одговорио јој је тако да му не поверује: Више нисам ни за шта. Са вулгарношћу која јој није својствена, али је била добро прорачуната, закључила је:

– Бићеш кад доћеш кући.

Наставила је са нежним додирима. Забављала се погађајући његове године и дала му једну више: четрдесет шест. Трудила се да по нагласку сазна одакле је, али из три покушаја није погодила. Хтела је да открије чиме се бави, али је предухитрио рекавши јој да је инжењер, што је, веровала је, била варка како би је спречио да открије истину. (...)

– Идемо ли? Одговорио је скромно:

– Не живим овде.

Није сачекала ни да заврши реченицу. Устала је, мало протресла главу да савлада алкохол, а очи су јој засијале.

– Кренућу прва док ви платите, рекла му је. Други спрат, број 203, десно од степеница. Не куцајте, само гурните врата.

(Део из рукописа романа „Видимо се у августу“ објављен у шпанском часопису „La vanguardia“;

превод Ана Попадић)